

**ПОМІСЯЧНЕ ВИКОНАННЯ
ПЛАНОВИХ ПОКАЗНИКІВ
ПОДАТКОВИХ
НАДХОДЖЕНЬ У 2016–2019
РР.**

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
01024, м. Київ, Україна
тел. +38 044 290 47 37
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

У публікації в межах загального фонду Державного бюджету України проаналізовано помісячне виконання планових показників податкових надходжень у 2016–2019 рр. Окремо розглянуто загальний показник помісячного виконання неподаткових надходжень. Досліджено зміну розпису доходів загального фонду Державного бюджету України на початок та кінець відповідного бюджетного року. У результаті деталізовано тенденції у виконанні планових показників податкових надходжень у розрізі загальнодержавних податків у 2016–2019 рр.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного й фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні рівня використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготувала: Марина Стадник, к. е. н. Любов Козоріз.

За заг. редакцією Віктора Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах автора (ів), необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автор не є співробітником, не консультує, не володіє акціями та не отримує фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язаний.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Тенденції змін помісячного розпису доходів загального фонду Державного бюджету.....	5
2. Помісячне виконання планових показників податкових надходжень	8
3. Помісячне виконання планових показників неподаткових надходжень	15
ДОДАТКИ.....	16

ВСТУП

ОФЕА опублікував серію матеріалів, присвячених ефективності планування доходів Державного бюджету України, у яких проаналізував методичне забезпечення прогнозування основних бюджетоутворюючих податків¹, зокрема податку на додану вартість², акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)³, акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)⁴, а також податку на доходи фізичних осіб⁵. У межах згаданих досліджень було здійснено оцінку прогнозу перелічених загальнодержавних податків та визначено рівень похибок прогнозних показників Міністерства фінансів України порівняно із результатами розрахунків ОФЕА.

Мета цього дослідження – порівняння помісячного розпису доходів загального фонду Державного бюджету України на початок (01.01) та кінець (01.12) бюджетного року, що надасть змогу проаналізувати, як часто зазнають змін планові показники податкових (у розрізі основних бюджетоутворюючих податків) та неподаткових надходжень. Водночас порівняння показників розпису доходів бюджету із фактичним значеннями надходжень дозволить встановити рівень ефективності планування доходів загального фонду Державного бюджету України.

Для бюджетного процесу ефективне планування дохідної частини бюджету має вагомим значення задля забезпечення виконання розпорядниками бюджетних коштів покладених на них функцій та повноважень. З погляду ефективності бюджету як головного фінансового плану держави ключовим індикатором є точність та достовірність досягнення закладених планових показників.

Наявність суттєвих змін та коригувань у ході виконання бюджету може свідчити про недостатню точність макроекономічних прогнозів та неефективність планування загалом. Своєю чергою значні відхилення фактичних показників від планових створюють ризик для повноцінного функціонування державних фінансів через можливе недовиконання бюджету. Тому аналіз змін розпису та відхилень фактичних значень від планових дає змогу оцінити стан бюджетного планування в Україні.

Інформаційною базою для дослідження змін розпису доходів загального фонду Державного бюджету України є дані, отримані на запит ОФЕА від Міністерства фінансів України⁶, помісячні звіти Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України та закони України про внесення змін до закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

¹ ОФЕА. Аналіз методик прогнозування основних бюджетоутворюючих податків. Отримано з: <https://feao.org.ua/products/budgetoutvoruyutchi-podatky/>

² ОФЕА. Оцінка прогнозу надходжень ПДВ на 2019–2021 роки. Отримано з: <https://feao.org.ua/products/prognoz-rpdv2019-21/>

³ ОФЕА. Оцінка прогнозу надходжень акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів на 2019–2021 роки. Отримано з: <https://feao.org.ua/products/excise-tax-produced-products-2019-21/>

⁴ ОФЕА. Оцінка прогнозу надходжень акцизного податку із ввезених в Україну підакцизних товарів на 2019–2021 роки. Отримано з: <https://feao.org.ua/products/excise-imported-goods-2019-21/>

⁵ ОФЕА. Оцінка прогнозу надходжень податку на доходи фізичних осіб на 2019–2021 рр. Отримано з: <https://feao.org.ua/products/otsnka-prognozu-nadhodzheny-2019v2021-rr/>

⁶ Лист Мінфіну щодо запиту на публічну інформацію №35120-18/279-ЗПІ/260 від 10.05.2019 року.

1. Тенденції змін помісячного розпису доходів загального фонду Державного бюджету

Державний бюджет України виконується за розписом, який затверджує міністр фінансів України (ст. 44 Бюджетного кодексу України). У цьому розділі розглянуто зміни помісячного розпису доходів загального фонду Державного бюджету України протягом досліджуваних бюджетних років. Для аналізу використано розпис станом на січень (01.01) та грудень (01.12) 2016–2019 рр. У разі наявності відмінностей між показниками на початок та кінець року наведено суми різниць.

Помісячний розпис доходів загального фонду Державного бюджету України на **2019 рік** порівняно із попередніми періодами (2016–2018 рр.) розширено в розрізі складових податків, зокрема акцизний податок деталізовано підакцизними групами товарів.

Аналіз здійснено за такими показниками:

- Податкові надходження:
 - податок та збір на доходи фізичних осіб;
 - податок на прибуток підприємств;
 - рентна плата, включаючи рентну плату за користування надрами;
 - акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
 - акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);
 - ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування;
 - ПДВ з ввезених на митну територію України товарів;
 - податки на міжнародну торгівлю;
 - екологічний податок;
- Неподаткові надходження.

За результатами проведеного аналізу змін розпису протягом 2016–2018 рр. встановлено певні тенденції. Зокрема, у **2016** році не зазнали змін:

- ПДВ з ввезених на митну територію України товарів;
- податки на міжнародну торгівлю;
- екологічний податок.

Внесення змін до розпису в 2016 році почалося з липня. Так, податкові надходження зазнали коригування протягом липня-вересня за рахунок податку та збору на доходи фізичних осіб, які було зменшено в середньому на 64 млн грн. З жовтня по грудень 2016 року простежується збільшення планових показників податкових надходжень по розпису (жовтень та листопад – у середньому по 2,5 млрд грн, грудень – майже на 3 млрд грн).

Головним чином це відбулося за рахунок підвищення планових надходжень:

- рентної плати за користування надрами – коригування розміром 1,3 млрд грн;
- ПДВ з вироблених в Україні товарів – від 0,6 млрд грн до 0,8 млрд грн;
- податку на прибуток підприємств – у листопаді-грудні на 0,7 та 0,9 млрд грн відповідно.

Своєю чергою планові показники неподаткових надходжень у 2016 році зазнали змін у жовтні (збільшення на 0,4 млрд грн) та грудні (збільшення на 4,6 млрд грн).

Отже, у 2016 році протягом бюджетного періоду до розпису доходів зміни вносилися шість разів. Вони були зумовлені внесенням змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік»⁷.

У **2017** році зміни до розпису вносилися протягом усього бюджетного року, окрім березня. Коригування в основному були пов'язані із рентною платою за користування надрами. Так, у перші два місяці розмір цього податку збільшився на 2,4 та 9,1 млрд грн відповідно, а з квітня по липень зменшився на 2 млрд грн.

Із серпня по грудень на зміну податкових надходжень вплинули ПДФО, ППП та ПДВ з ввезених на митну територію України товарів. Так, у серпні зміна податкових надходжень на 4 млрд грн відбулася за рахунок збільшення розпису:

- податку на прибуток підприємств на 4,1 млрд грн;
- рентної плати за користування надрами на 3 млрд грн;
- ПДВ з ввезених на митну територію України товарів на 1,7 млрд грн;
- ПДФО на 1,5 млрд грн.

Якщо підсумувати вище перелічені зміни по розпису, то податкові надходження мали б бути більшими, проте така складова, як інші податки і збори (у дослідженні не включено до вибірки), у серпні коригується та становить від'ємне значення розміром 6,3 млрд грн за рахунок коштів, що передаються до місцевих бюджетів з державного бюджету (-5,9 млрд грн), та коштів для фінансового забезпечення реалізації заходів⁸, визначених п. 22 ст. 14 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (-0,8 млрд грн). Тому з урахуванням наведених від'ємних значень складової податкових надходжень у кінцевому результаті отримали зміну розпису за цим показником лише на 4 млрд грн.

Незначні зміни в бік збільшення протягом серпня-грудня 2017 року відбулися для ПДВ з вироблених товарів, податків на міжнародну торгівлю та екологічного податку.

⁷ Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік"» від 19.05.2016 року №1384-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1384-19#n2>;
Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік"» від 12.07.2016 року №1456-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-19#n2>;
Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік"» від 06.10.2016 року №1660-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1660-19#n2>;
Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо підтримки космічної галузі України» від 17.11.2016 року №1760-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1760-19#n2>;
Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік"» від 20.12.2016 року №1785-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1785-19#n2>;
Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо збільшення обсягу видатків на заробітну плату працівникам державних вугледобувних підприємств» від 22.12.2016 року №1809-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-19#n2>

⁸ Відповідно до п. 22 ст. 14 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік»: «22) забезпечення функціонування контролюючих органів у значенні, наведеному у Податковому кодексі України (у тому числі оплати праці посадових осіб і працівників) (за рахунок джерел, визначених пунктом 11 статті 11 цього Закону)». Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-19/sp:wide#n15>

Внесення змін до планових показників неподаткових надходжень відбувалося з липня по грудень 2017 року, але вони були незначними та коливалися в межах від 30 до 300 млн грн, окрім серпня, коли коригування відбулося на 4,6 млрд грн за рахунок збільшення суми розпису бюджету за такою складовою, як частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність.

Отже, порівняльний аналіз розпису доходів загального фонду Державного бюджету України на 2017 рік станом на 01.01 та 01.12 встановив, що коригування, зумовлені законодавчими змінами⁹, відбулися 11 разів.

У **2018** році планові показники податкових надходжень не зазнають змін у розписі доходів бюджету, на відміну від неподаткових надходжень, які коригуються з квітня по грудень. Зміни помісячного розпису за неподатковими надходженнями пов'язані із коригуванням сум коштів, **перерахованих** Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України».

Загалом зауважимо, що протягом 2016–2018 рр. не відбувалося жодної зміни розпису за такими податками:

- акцизним податком з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- акцизним податком з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції).

Більш детально зміни розпису, зумовлені внесенням змін до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, наведено в Додатку 1.

⁹ Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2017 рік"» від 23.03.2017 року №1979-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1979-19#n2>;

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2017 рік" щодо фінансового забезпечення місцевих виборів» від 06.06.2017 року №2079-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2079-19#n2>;

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2017 рік"» від 13.07.2017 року №2137-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-19#n2>;

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2017 рік"» від 09.11.2017 року №2191-VIII. Отримано з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2191-19#n2>

2. Помісячне виконання планових показників податкових надходжень

З метою встановлення або спростування повторюваності тенденцій та закономірностей у бюджетному плануванні проаналізуємо помісячне виконання планових показників податкових надходжень у 2016–2019 рр. у розрізі:

- податку та збору на доходи фізичних осіб (рис. 2);
- податку на прибуток підприємств (рис. 3);
- рентної плати з виокремленням рентної плати за користування надрами, що в середньому становить близько 90% від усієї рентної плати (рис. 4);
- акцизного податку із вироблених в Україні підакцизних товарів (рис. 5);
- акцизного податку з ввезених в Україну підакцизних товарів (рис. 6);
- ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування (рис. 7);
- ПДВ з ввезених в Україну товарів (рис. 8);
- податків на міжнародну торгівлю – вивізні та ввізні мито, при цьому частка останнього близько 97% (рис. 9);
- екологічного податку (рис. 10).

Зауважимо, що для порівняння було використано розпис доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 відповідного року та помісячні звіти Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Додатково наведемо помісячне виконання загального показника неподаткових надходжень за досліджуваний період, що у порівнянні з виконанням податкових надходжень дасть змогу зрозуміти загальну проблематику бюджетного планування. Адже на прикладі 2018 року саме податкові надходження займають лівову частку в доходах Державного бюджету України (без урахування міжбюджетних трансфертів) – 82%, а неподаткові – формують 18% дохідної частини. У підсумку зазначені елементи становлять 99,8% доходів бюджету¹⁰.

Межі виконання помісячних планових показників мають непорівнювану тенденцію від податку до податку. Так, у загальному відсоток виконання планових показників податкових надходжень знаходиться у межах 80-120%, при цьому в розрізі податків спостерігається така градація:

- податок та збори на доходи фізичних осіб – 80-130%;
- податок на прибуток підприємств – 75-280%;
- рентна плата – 25-245%;
- акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів – 55-125%;
- акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів – 70-150%;
- ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – 10-150%, при цьому два місяці мали від’ємний темп зростання – липень 2016 року та лютий 2017 року, а три місяці завеликі перевиконання (250-320%) – червень 2016 року, січень 2017 року, квітень 2018 року;
- ПДВ з ввезених в Україну товарів – 85-125%;

¹⁰ ОФЕА. Виконання дохідної частини бюджету за січень-грудень 2018 року. Отримано з: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/vykonannja-dohidnoyi-chastyny-bjudzhetu-za-sichen-hruden-2018-roku.pdf>

- податки на міжнародну торгівлю – 80-130%;
- екологічний податок – 15-680%, при цьому в 2017–2019 рр. – не більше 200%.

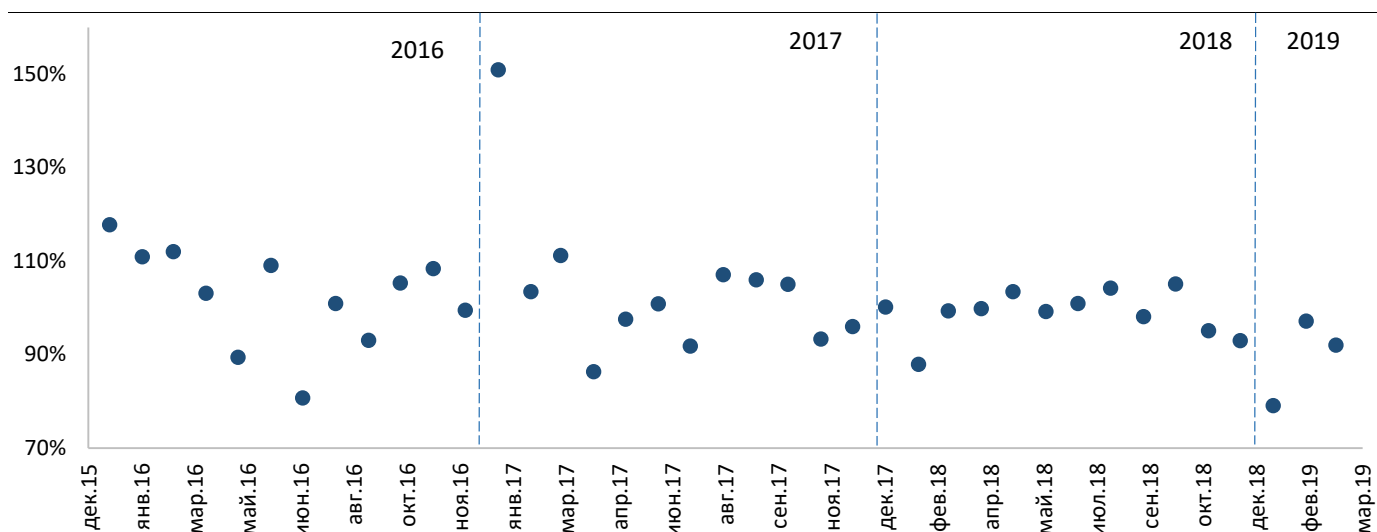

Рис. 1. Помісячне виконання планових показників податкових надходжень у 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Рис. 1 показує, що планування податкових надходжень у 2018 році стало більш точним ніж, у 2016–2017 рр. Однак ситуація не така втішна за окремо взятими загальнодержавними податками (рис. 2-10).

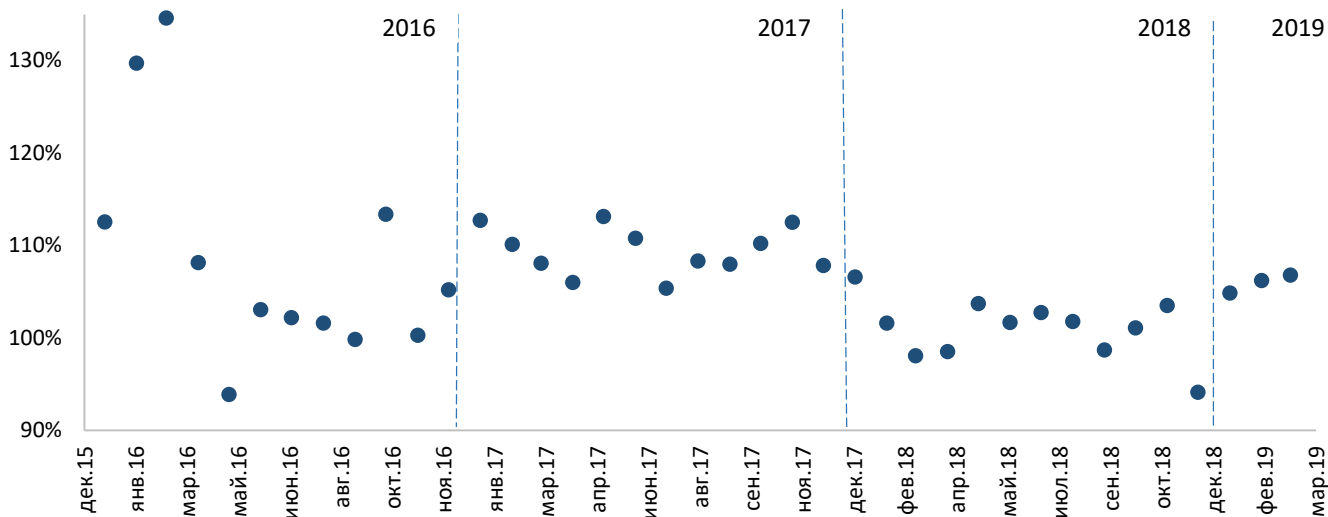

Рис. 2. Помісячне виконання планових показників податку та збору на доходи фізичних осіб у 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Рис. 2 демонструє більш-менш прийнятну точність помісячного планування ПДФО. Помітно, що найбільш точним є планування 2018 року, тоді як 2016 рік – найбільш хаотичний рік за майже всіма досліджуваними податками. Найбільш прийнятна волатильність виконання планових показників ПДФО пояснюється стабільною базою оподаткування, що переважно залежить від

кількості населення, яке працює, або рівня безробіття та розміру мінімальної заробітної плати. При цьому в січні-березні 2019 році планові показники ПДФО було перевиконано.

Дещо інша ситуація з податком на прибуток підприємств (рис. 3).

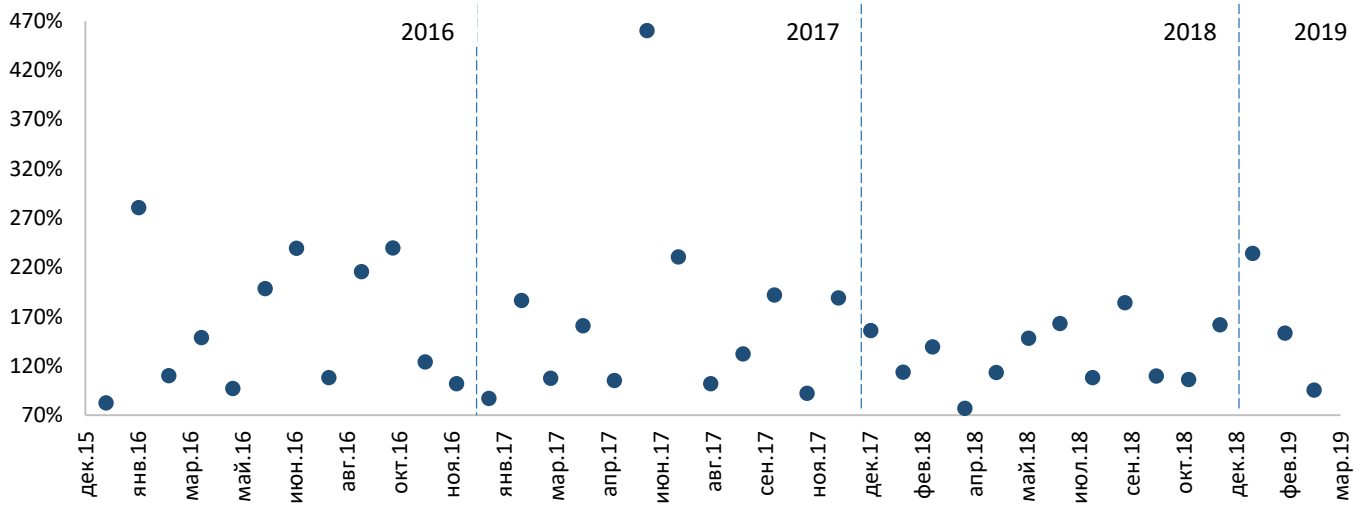

Рис. 3. Помісячне виконання планових показників податку на прибуток підприємств у 2016–2019 рр.*

*Джерело: складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

На рис. 3 помітно, що помісячне виконання планових показників податку на прибуток підприємств протягом досліджуваного періоду має широкі межі. Це свідчить про відсутність ефективного бюджетного планування. Хоча, здавалося б, об'єкт оподаткування не настільки складний та має приблизні прогнозовані межі, закріплені в Постанові КМУ «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на відповідні роки у вигляді «прибутку прибуткових підприємств». Особливо виділяється червень 2017 року із найбільшим перевиконанням 460%.

У перші місяці 2019 року спостерігається значне перевиконання планових показників податку на прибуток підприємств (у січні – 234% та лютому – 153%), а в березні – недовиконання майже 96%. Така ситуація ще раз підтверджує неефективність бюджетного планування.

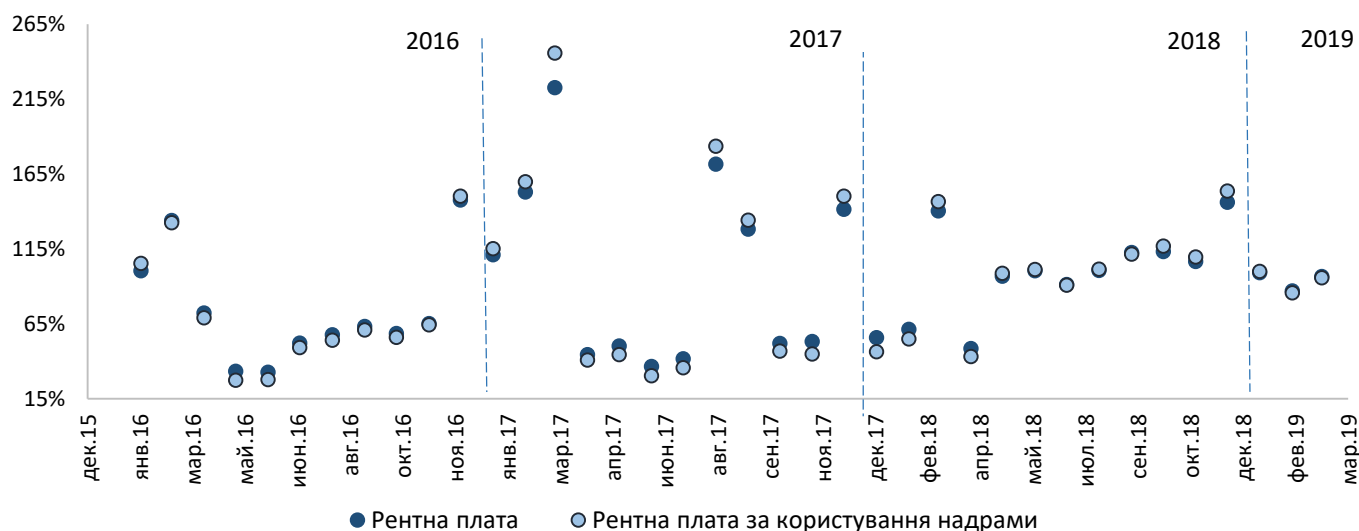

Рис. 4. Помісячне виконання планових показників **рентної плати** в 2016–2019 рр.*

***Джерело:** складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Помісячне виконання планових показників рентної плати (у т. ч. рентної плати за користування надрами) з 2018 року стало більш точним. Однак помісячне виконання планових показників на рівні 50% залишилося, при цьому 2019 рік показує невиконання планових показників (лише в січні 2019 року план перевиконано на 2%).

Січень 2016 року став винятком з правил. У цьому місяці зафіксоване перевиконання 7 454% – план було затверджено на рівні 28,1 млн грн, а надійшло 2,1 млрд грн. У 2019 році недовиконання зафіксовано в лютому (86%) та березні (96%).

Далі на рис. 5 та 6 представлено помісячне виконання акцизного податку.

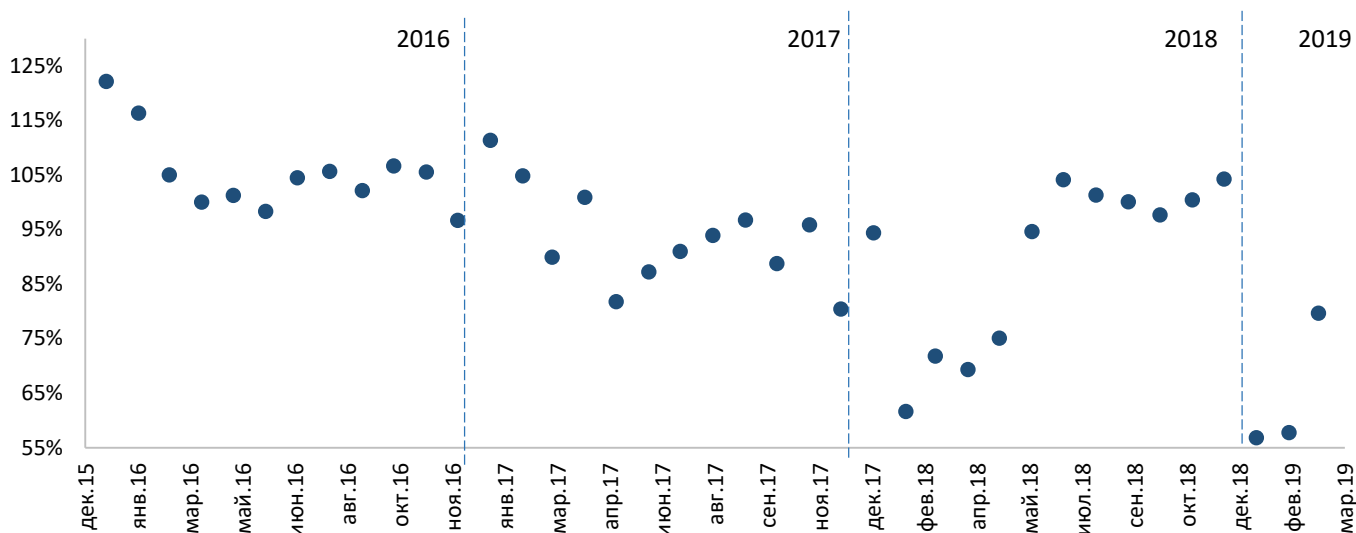

Рис. 5. Помісячне виконання планових показників **акцизного податку із вироблених в Україні підакцизних товарів** у 2016–2019 рр.*

***Джерело:** складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

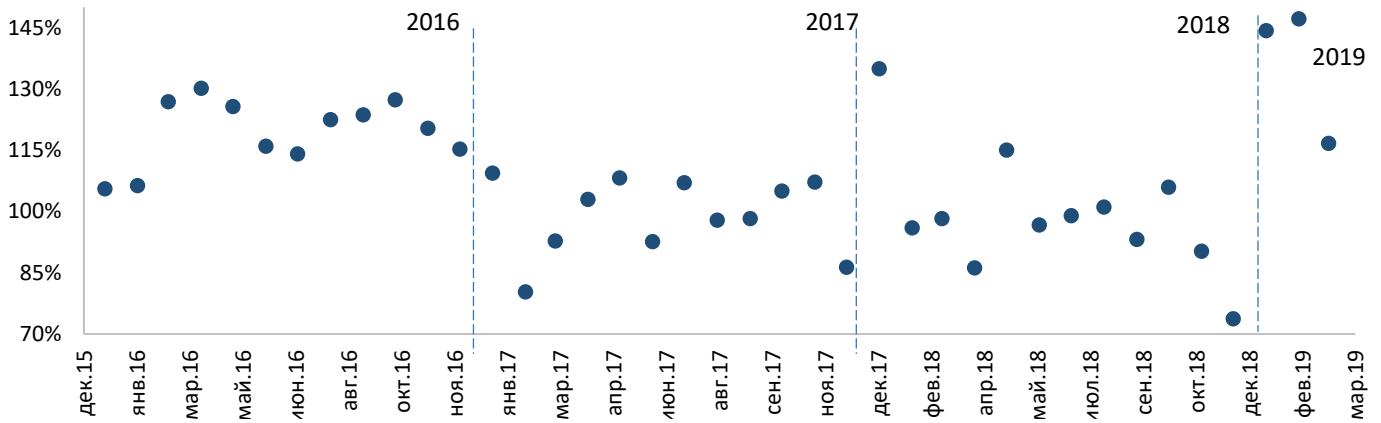

Рис. 6. Помісячне виконання планових показників акцизного податку з ввезених в Україну підакцизних товарів у 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Виконання помісячних планових показників з акцизного податку найбільш нерівномірно представлено для акцизного податку з ввезених в Україну підакцизних товарів. Це в першу чергу пояснюється тим, що:

- фактичні обсяги імпорту досить важко спрогнозувати;
- існують особливості адміністрування акцизного податку (коли під кінець звітного (податкового) періоду купують акцизні марки за нижчими ставками, а фактичне постачання підакцизної продукції відбувається набагато пізніше – навіть у наступному році);
- змінюється курс долара до національної валюти тощо.

При цьому I квартал 2019 року показав тотальне невиконання планових показників з акцизного податку із вироблених в Україні підакцизних товарів у межах 57-80%, тоді як акцизний податок із ввезених в Україну підакцизних товарів здивував значним перевиконанням 117-147%.

Інший податок на споживання – ПДВ представлено на рис. 7 та 8.

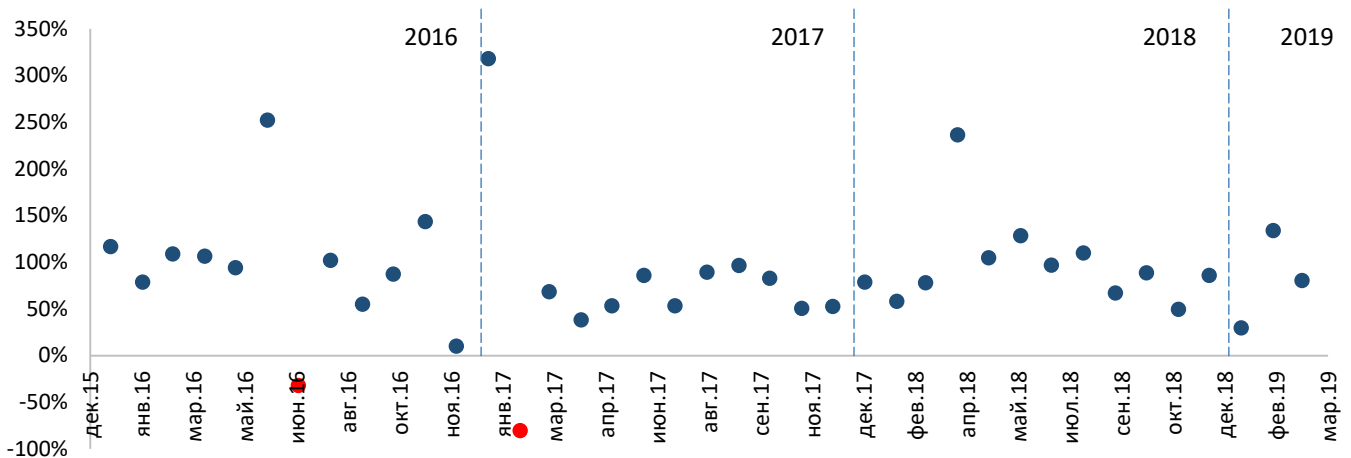

Рис. 7. Помісячне виконання планових показників ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування в 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

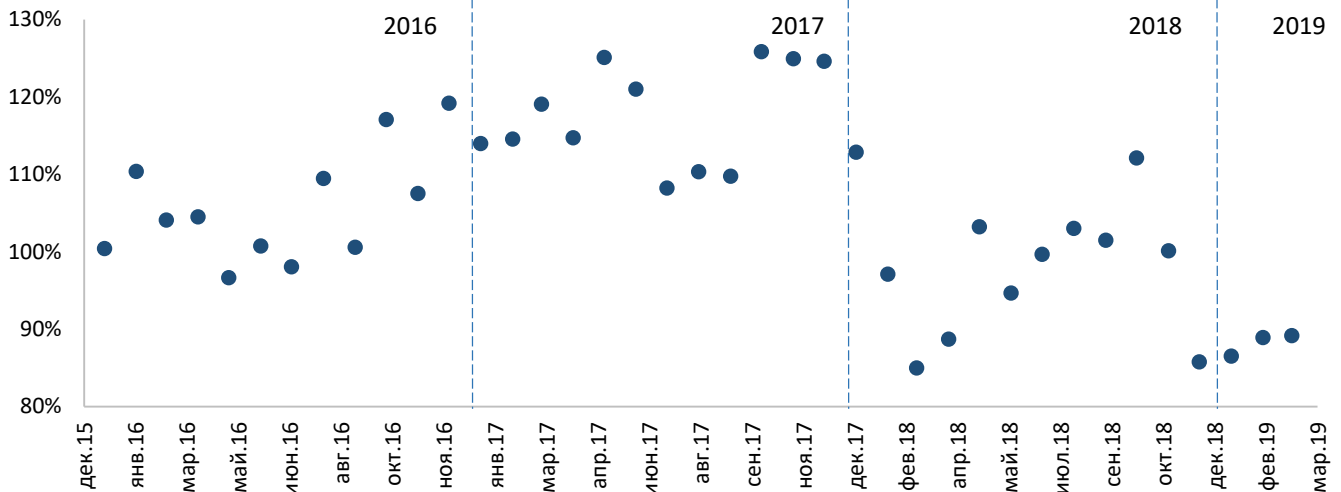

Рис. 8. Помісячне виконання планових показників ПДВ з ввезених в Україну товарів у 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

На рис. 7 та 8 показано, що прогнозування ПДВ із вироблених в Україні товарів виявилось в середньому більш точним, ніж прогнозування ПДВ із ввезених товарів. При цьому теоретично можна стверджувати, що запроваджене з 2017 року автоматичне бюджетне відшкодування дещо покращило ефективність бюджетного планування у межах ПДВ. Волатильність імпортного ПДВ у першу чергу залежить від зміни курсу валюти, а також купівельної (споживчої) спроможності населення та економічної активності суб'єктів господарювання, що в окремих випадках має сезонний характер. Відмітимо, що останні дві причини стосуються і внутрішнього ПДВ.

У I кварталі 2019 року виконання планових показників ПДВ мало цікаву тенденцію. Січень 2019 року характеризується виконанням ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) на рівні 30%. Пояснення такої ситуації – маніпуляції з бюджетним відшкодуванням, що характеризуються затримками відшкодування у грудні 2018 року і невідворотністю його повернення у січні 2019 року. Що стосується пікових точок, то, наприклад, внутрішній ПДВ у квітні 2018 року мав непритаманний податку відсоток виконання майже 237%, що пояснюється додатковими надходженнями від «Нафтогазу» за результатами вирішення спору з «Газпромом» (рішення Стокгольмського арбітражу).

Що стосується ПДВ із ввезених товарів, то 2018 рік порівняно з 2016–2017 рр. характеризується більшим невиконанням планових показників. При цьому початок 2019 року також показав недовиконання – менше 90%.

Прив'язку до курсу національної валюти мають податки на міжнародну торгівлю, що включають вивізні та ввізні мито (рис. 9).

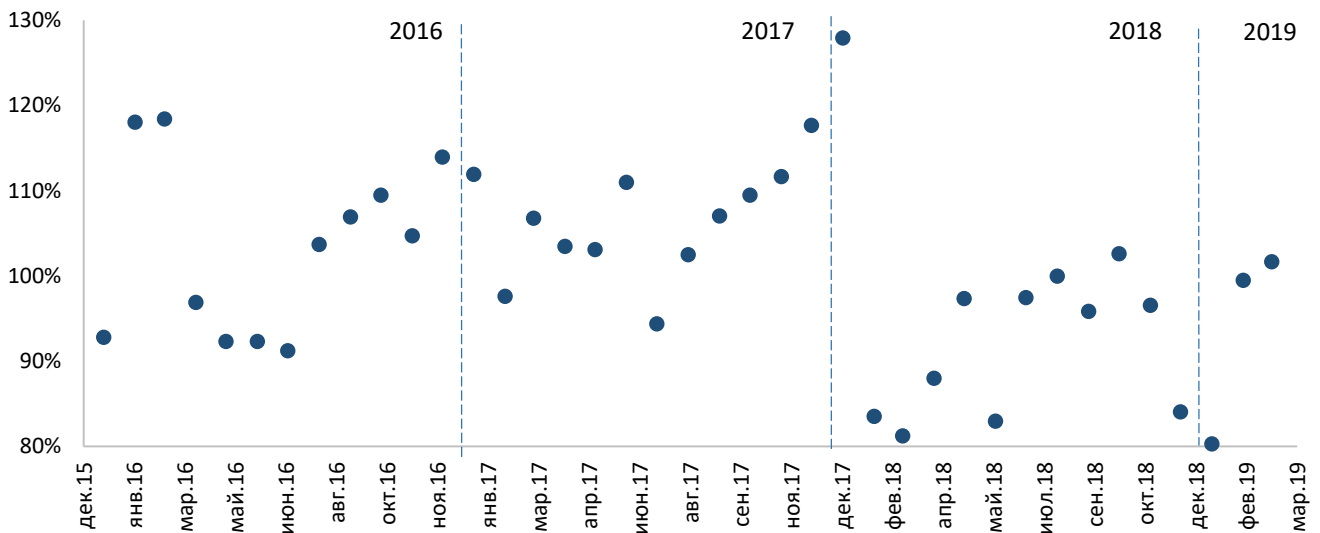

Рис. 9. Помісячне виконання планових показників податків на міжнародну торгівлю в 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

Аналіз помісячного виконання планових показників податків на міжнародну торгівлю (рис. 9) показав, що в 2018 році вони найчастіше недовиконувалися. Найбільший відсоток виконання в 2018 році становив 102,6%. Винятком став лише січень, коли виконання плану становило 128%, що є найбільшим показником з весь досліджуваний період 2016–2019 рр. У перші два місяці 2019 року зафіксовано недовиконання, а в березні незначне перевиконання – 101,7%.

Найбільш хаотичним у плануванні серед загальнодержавних податків виявився екологічний податок (рис. 10), особливо в 2016 році, коли помісячне виконання було настільки різноплановим, що межі зафіксовано на рівні 96-679%. Наступні роки (2017–2019 рр.) показали не настільки різноцінну різницю у виконанні помісячних планових показників (у межах 200%).

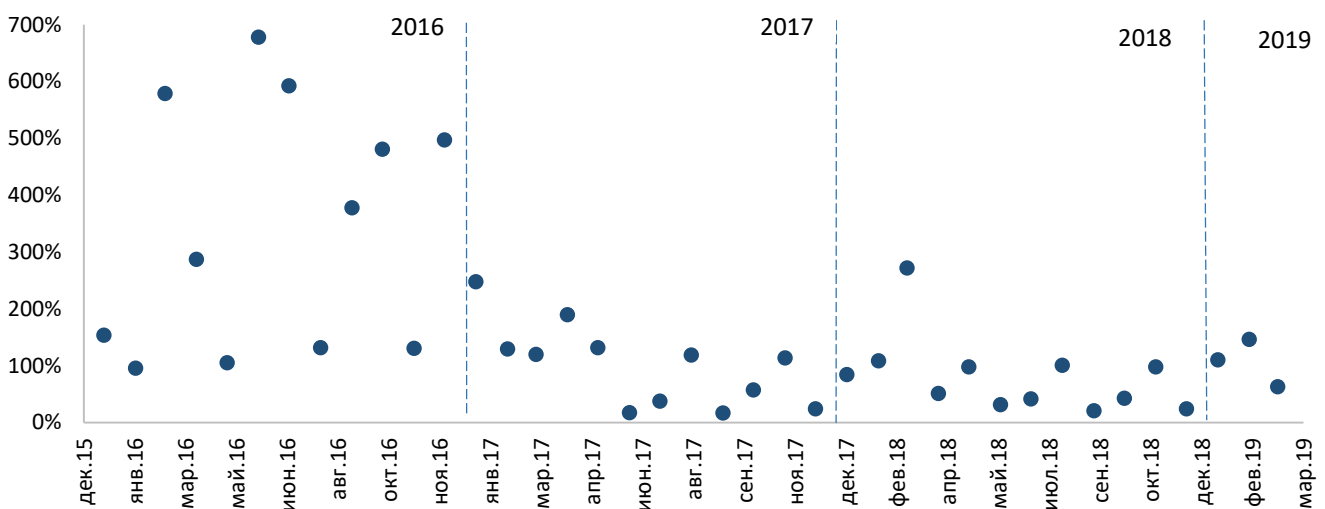

Рис. 10. Помісячне виконання планових показників екологічного податку в 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

3. Помісячне виконання планових показників неподаткових надходжень

Не менш показовими при оцінці ефективності бюджетного планування є тенденції помісячного виконання планових показників неподаткових надходжень у 2016–2019 рр. (рис. 11).

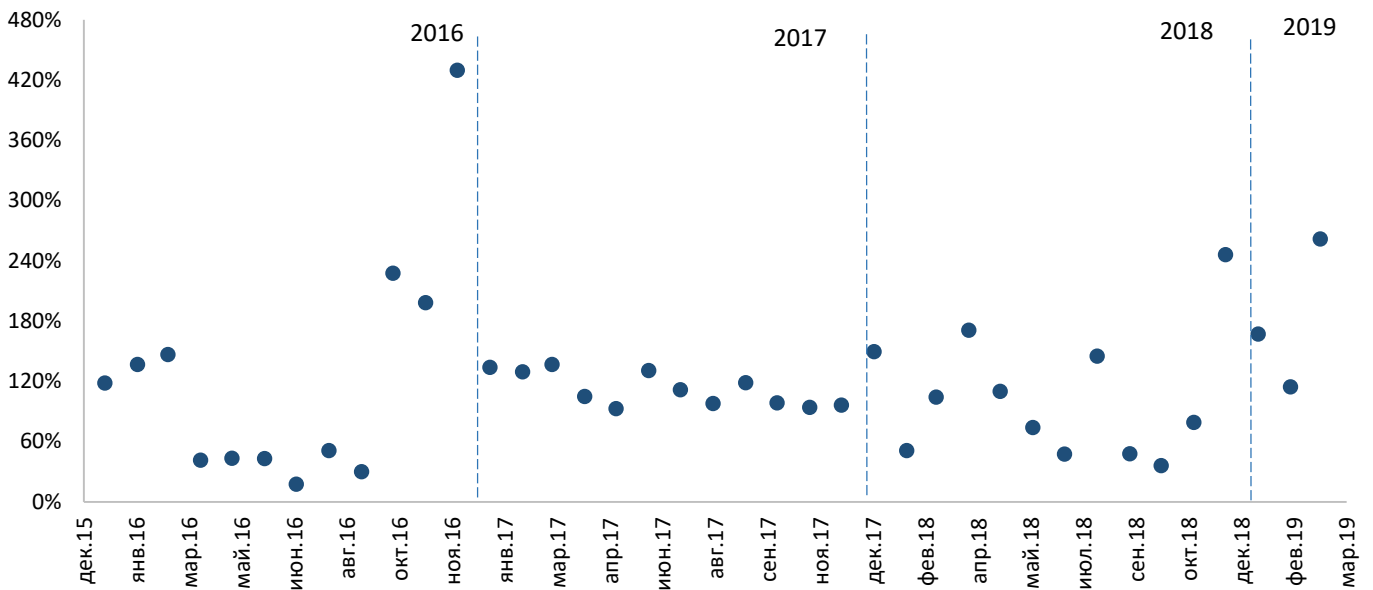

Рис. 11. Помісячне виконання планових показників **неподаткових надходжень** у 2016–2019 рр.*

**Джерело:* складено на основі розписів доходів загального фонду Державного бюджету України станом на 01.01 та помісячних звітів Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України.

За неподатковими надходженнями, на відміну від планування податків, 2018 рік характеризується хаотичною динамікою, тоді як 2017 рік був найбільш показовим з позиції стабільності. Тенденція до неефективного планування неподаткових надходжень збереглася і в I кварталі 2019 року, що підтверджується відсотком виконання березневого планового показника на рівні майже 262%.

Отже, можна зробити висновок про неефективність бюджетного планування. Тому наразі потрібно звертати увагу на вдосконалення методичного забезпечення планування доходів державного бюджету, а також налагодити координацію між усіма учасниками бюджетного процесу, що мають безпосередній вплив на формування бюджетних показників та їх виконання.

жовте нь	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-3,00
листоп ад	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-10,00
груде нь	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-0,55

**у таблиці наведено суму різниць по розпису на початок (01.01) порівняно із кінцем періоду (01.12) відповідного місяця бюджетного року.*

X – за цей період змін не відбувалося.

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
тел. +38 044 290 47 37
01024, Київ, Україна
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019
Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук
тексту необхідно отримати напряму від власників прав.